

Kakršen človek — takšna duša?

(Belokrajinska)

V bajti ob Kolpi je živela vdova, ki je imela sina. Ta sin je bil kovač. Vdova pa je bila od sile jezikava; vsi vaščani so se je izogibali in nihče ni pri njej prišel rad v zamero, ker je vsakega, na kogar se je namahnila, obrala do kosti... Toda še večja ko njen jezik sta bili njena zavist in škodoželjnost! Slehernemu sosedu, ki je zabredel v nesrečo, je privoščila vse hudo. In kmalu je v vsej srenji ni bilo večje zavistnice in škodoželjnice od nje.

Sin pa je bil zgneten iz drugačnega testa. Hudo mu je bilo za mater, ker so jo vsi vaščani mrzili zaradi njenih grdih lastnosti, in nekajkrat jo je milo prosil:

»Mati, nikar ne bodite takšni! Privoščite sosedu, če je pridelal mernik krompirja več ko midva. Lejte, otroke ima, ki so ješči, midva pa sva sama in se bova tudi s tem, kar imava, pretolkla skozi življenje. In dokler bom lahko delal s temile rokami,« je dvignil svoje močne, žuljave roke, »doglej se nama ni treba ničesar bati.«

»Pha!« je ženska podsmehljivo vzkliknila v svoji zavisti. »Prav toliko krompirja sem pomladi posadila v zemljo kakor on. Ne enega več, ne enega manj. Le kako, da je njemu bolje obrodilo? Cel mernik krompirja več, kaj misliš, da je to kar tako, a? Tu mora biti nekaj vmes. Pha, vrag z njim in s tistim mernikom krompirja...«

Tako je bilo pri vsaki stvari. Sina je to bolelo in je vdano trpel. Pomagati si ni mogel. Saj, če bi bil ta zavistnež kdo drugi, prijel bi ga bil, ga vrgel na nakovalo in ga našeskal, da bi mu izbil zavist iz glave. To pa je bila njegova mati. Ma-

tere vendar ni mogel našeskat! — Kajti kljub vsem njenim grdim napakam in kljub temu, da so se je vsi izogibali in je niso marali, jo je on ljubil, ker je bila njegova mati, ki mu je življenje dala in ki je v mladosti trpela zanj...

Zgodilo pa se je, da je v Belo Krajino prihrumela črna kuga. Ta strašna bolezen je divjala od vasi do vasi kakor stekel pes in morila ljudi, da so mrli v tropih. Tudi v bajto ob Kolpi je kuga iztegnila svoje koščene roke in pretrgala zavistni ženski nit življenja...

Ko so zavistnico pokopali, se je vsa srenja oddahnila. Nič čudnega! Ubogi ljudje so bili že davno naveličani njenega jezikanja in njene neznosne zavisti in škodoželjnosti.

Sin pa je ostal sam v bajti. Sleherni dan je vstajal še pred soncem in se požuril v kovačnico. Tam kaj je dvigal težko kladivo in tolkel z njim po nakovalu in razbeljenem železu, da bi z razbijanjem udušil glasno jokanje, ki mu je prihajalo iz žalostnega srca za umrlo materjo.

Kuga pa je divjala kar naprej. In pobrala je s tega sveta tudi mladega kovača. Tri dni za materjo so pokopali vaščani tudi njega v črno zemljo.

Njegova duša pa se je vsa bela in čista in okopana v ljubezni do matere dvignila pod nebo. Komaj je potrkala na nebeška vrata, že je sveti Peter, nebeški ključar, godrnjaje vstal in zarožljaj s težkimi nebeškimi ključi ter odprl hreščeča vrata.

»No, kdo pa si ti?« ga je vprašal.

»Kovač sem, iz bajte ob Kolpi,« je odgovoril prišlec.

»Hvala Bogu,« je vzdihnil sveti Peter. »Vendar sem učakal pomočnika, ki sem ga tako željno pričakoval. Vidiš,« je nadaljeval v eni sapi in glas se mu je tresel od starosti, »vidiš, skoro dva tisoč let mi je že, lepa starost je že to in zato sem te kar vesel, da me boš v delu malo odlahkotal. «Da, da, dva tisoč let,« je ponovil sveti Peter in pomežiknil kovaču, češ, le poglej, kakšno starost mi tu zgoraj lahko učakamo, »zdaj pa, ko ljudje na zemlji od črne kuge kar v množicah umirajo, imam dela na pretek. Kar naprej in naprej moram dušam odpirati nebeška vrata, ni čudno, če so se tečaji obrabili in nekaj pokvarili. Ti si kovač, praviš, popravil boš tečaje, da se bodo vrata spet lepo zapirala in odpirala, kajne?«

»Tisto pa že,« je prikimal kovač in se kar precej vrgel v delo. Za vrati je v temnem kotu našel kup zarjavelega železja. Razbelil ga je v sončnem ognju in — bunkati! bunkati! bunkati! bum! — je skoval nove tečaje za nebeška vrata.

»Takole,« je dejal, ko je bil z delom gotov. »Zdaj so vrata popravljena. Še malo jim bom tečaje namazal, da ne bodo motila s hreščanjem nebeških prebivalcev.«

In res je vzel iz kota za vrati še posodo s kolomazom in namazal tečaje pri vratih.

In potlej so bila nebeška vrata kakor treba!

»Zdaj boš pa kar pri meni ostal in mi pomagal. Služba nebeškega vratarja je naporna, posebno zdaj, ko ljudi kuga mori; in pri vratih bo sem in tja treba tudi še kaj preonegaviti,« je rekel sveti Peter.

Kovaču je bilo tako tudi prav; in pri tem je ostalo. Sedla sta torej po končanem delu na klop za vrata in se pogovarjala. Sveti Peter je bil res že star, kakor je bil prej rekel. Na vse, kar mu je kovač pripovedoval, je samo narahlo prikimal s sivo glavo in rahlo dremuckal. Kdo bi mu zameril, starčku!

Nenadoma pa je kovač zaprosil:

»Sveti Peter, prosim te, pokliči mojo mater, ki je tri dni pred menoj umrla. Rad bi se malo pogovoril z njo...«

»Tvojo mater?« se je začudil sveti Peter. »Nak, ne spominjam se je. Ona pa res ni potrkala na nebeška vrata. Pa, saj mislim menda prav, ne? Saj to je tista ženska, ki je samo jezikalna in bila zavistna in škodoželjna, da nihče bolj od nje...«

»Prav tista,« je kovač vzdihnil in sramežljivo pobesil glavo.

Sveti Peter pa je segel na polico in pograbil daljnogled.

»Na, s tem daljnogledom lahko vidiš na zemljo in še pod njo,« je spregovoril z žalostnim glasom. »Poglej malo skozenj, mogoče boš le kje zdolaj zagledal svojo mater.«

Ko pa je videl, da so nebeška vrata zavita v kopusce neprodirnih oblakov, je poklical Burjo in zaprosil:

»Daj, strina, zapihaj malo in preženi oblake izpred nebeških vrat. Tale tu,« je pokazal na kovača, »tale bi rad pogledal malo navzdol, pa se nikamor ne vidi skozi oblake.«

Burja je zapihala in pregnala nadležne oblačke v kraj. Kovač je nastavljal daljnogled pred oči in se zazrl navzdol. Zdaj se je natanko videlo na zemljo in tudi v peklo.

Ali nenadoma se je zgrozil: tamkaj, prav na dnu pekla, je bila njegova mati in se je kregala in jezikalna, da so si vsi prebivalci črnega

carstva tiščali ušesa. Kovaču se je mati zasmilila, rad bi jo imel pri sebi v nebesih, pa je zaprosil svetega Petra:

»Ljubi sveti Peter, ti ne veš, kako sem zdajle žalosten.«

»Zaradi matere, kajne?« mu je sveti Peter segel v besedo.

»Da, zaradi matere. Prosim te, vzemi jo v nebo.«

»No, pa naj bo«, je dejal sveti Peter, poklical angela in mu naročil:

»V peklu je kovačeva mati, tista zavistnica iz bajte ob Kolpi.«

»Vem, vem«, je prikimal angel.

»Daj, ljubček«, je nadaljeval sveti Peter, »daj, zamahni s svojimi urnimi krili, spusti se do nje in jo dvigni v nebo.«

Komaj je sveti Peter spregovoril — že se je zgodilo. Angel se je spustil do trpeče duše, jo prijel za roko in jo dvignil v nebeške višave.

V zadnjem hipu pa se je nekaj duš oprijelo kovačeve matere. Višele so na njej kakor jagode na grozdu, ker bi tudi one rade šle v nebo.

»Nazaj, nemarnice!« je kričala. »Kdo vas je klical, da se obešate name?«

»Pusti jih«, je angel spregovoril z mehkim glasom. »Šaj niso težke, prav lahko jih nosim.«

Ona pa je bila zavistna kakor zmerom. Čim bolj je otepala, tem težja je postajala angelu. In ko je že vse duše osuvala, da so popadale nazaj v črno brezno, je nazadnje ostala samo še ena sama dušica in se krčevito oklepala njenih nog. Takrat je angel že komaj, komaj plul proti nebesom. Ko pa se je zavistnica otepla še te zadnje duše, je bila že tudi ona sama od temena do stopal tako polna zavisti, da je bila tudi za angela premočno breme. Spustiti je moral torej njeno roko, da se je tudi zavistnica pogreznila nazaj, odkoder je bila pravkar rešena. In angel je nazadnje samcat priplaval do svetega Petra. Povedal je kako in kaj, sveti Peter pa je vzdihnil:

»Ne morem pomagati. Napravil sem tebi na ljubo izjemo, dragi kovač, da bi jo vzel iz pekla v nebo, zdaj si pa slišal od angela, da je bila njena zavist tudi zanj pretežka.«

Tisti čas je mimo nebeških vrat priplul striček Mesec. Slišal je razgovor med svetim Petrom in kovačem. Popravil si je svetilko, ki mu je, obešena na srebrni verižici, bingljala na obilnem trebuščku, ter zagodrnjal:

»Da, da, kakršen človek — takšna duša!«

In striček Mesec že vé, kaj pravi. Njegova pamet ni od muh!

Pomlad se vrača!

Huda zima je odšla,
sonce že pomladno greje;
srečen spet je vsak otrok,
vsakemu obraz se smeje.

Vid se žoga, Janez naš
pridno z bičem „volka“ goni,
na dvokolnici drvi
sredi ceste spretni Toni.

